

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

ΤΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΑΠΕΛΛΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

Οι αρχαίες Εβραίες. Ο καλλωπισμός των κεφαλιού. Η μόδες τῶν γυναικῶν τῆς Ἀραβίας. Η «Τιάρα» τῶν Εβραίων. Τὰ μαλλιά τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων καὶ Ἑλληνίδων. Η ξανθὴ κόμη. Τὰ καλύμματα τῆς κεφαλῆς τῶν ἐλληνίδων. Η «σφενδόνη» καὶ ἡ «Στεγγίη». Τὶ δαπανεύσαν ἡ ἐλληνίδες γιὰ τὸ κεφάλι τους. Τὶ συναφέρουν σι συγγραφεῖς, κτλ.

* * *
Ἐνα πάρ τα πιο σπουδαῖα
ζητήματα, ποὺ ἀπασχόλησαν τὸν
κόσμο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωϋ-
σέως μέχρι σήμερον, εἰνε καὶ τὸ
ζῆτημα τῆς μόδας, τὴν ὁποίαν ἔμεις οἱ
«Ἐλλήνες νομούσουμε «σο-
μούμ». (Ἄπο τὸ σύρο, παρασύρο.) Κ' εἶνε επιτυχεῖν ἡ ὄνομα-
σία αὐτή, γιατὶ καὶ ποὺς δὲν παρασήτει ἀνδρες καὶ γυναικες,
μικροὶ καὶ μεγαλοὶ, ἀπὸ τῶν μεγάλων αὐτῶν Σατανᾶν τῆς γυναι-
κείας καὶ τῆς ἀνδροπίνης, γενικῶς, ματαϊδούσι.

Κύι πρώτα ἡ ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ παλές Εβραίες.

Αὐτές, γὰρ κόρημα φοροῦσαν στὸν λαυρὸν τους, ἀλυσίδες χον-
σές, μαργαριτίφρα καὶ βραχιόλια, εἴτης είλαν περισσέμνους μεγά-
λους χρονίσιν σρόκους, σὰν δαυτήνιδια στὰ αὐτά, στὴ θέση τῶν
σημερινῶν σκουλαρικῶν.

Καὶ φυσικά τὰ χρονᾶ καὶ τὰ μαργαριτάρια ἡσαν γιὰ τὶς πλού-
σες. «Η φτωχὲς δῶμας, ποὺ ηδελναὶ καὶ αὐτές, νὰ ἐπιδειχνύνωσαν
ἀλλὰ δὲν πορθοῦσαν, φοροῦσαν τὰ ἰδια κοσμήματα, δῆ, δικοὶ ἀπὸ
χρονάρι, ἀλλὰ ἀπὸ χαλκό, σίδερο ἢ καὶ καστετέρο ἀρώμα.

Τὸ στολίσμα δὲ τοῦ κεφαλοῦ, τὸ θεωρόναν ἀπαραίτητο καὶ
καμπάνια περιόστασαν δὲν ἀφήναν ἡ ματαϊδοῦξες ἀπόγονες τῆς Εβραίας.
ποὺ νὰ μὴ κοσμήματα τὸ κεφάλι τους καὶ σ' αὐτὰ ἀπόκριτα τὰ μεγά-
λείτερά τους πένθη. Κι, αὐτές ή κήρες, γιὰ νὰ λημονήσουν φά-
νεται τὴν λάπτη τους, περιφόρουσαν τὰ ώρες τῶν μὲ τὸν καλ-
λοτρόπιο τὸς κεφαλῆς τους.

Η μαργαρίτα καὶ στολισμένη κόμη ἔθεωρετο ὃς
τὸ κυριώτερο συστατικὸ τῆς ωμοφρΐας καὶ τῆς εὐγενοῦς
σεμνοπέρειας τῆς ἀριστοκρατίκης τάξεως τῶν Εβραίων
γυναικῶν.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὶς γυναικες τῶν Εβραίων, ή γυ-
ναικες πολλῶν Εθνῶν, τῆς Ἀραβίας, ἔκοιναν γύρω-γύρῳ
τὰ μαλλιά τους καὶ ἀφήναν στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλοῦ
μονάχα μὲ τοῦτο ἀπὸ τῷ χρόνῳ, πασαλευμένη μὲ χίλια
διον μηδαμέδες καὶ ενδιαμασμένες ἀλοφές.

Τὴ μόδα αὐτὴν τὴν ἐπήρων, καὶ ή Εβραίες, ἀλλὰ ὁ
Μωϋσῆς Νόμος θραδίτερα, τὴν ἀπαγόρευσαν αποτροπάτα.
Καῦθες ματάνων δὲ ἀπὸ τὸν Ήρόδοτο, τὴν μόδα τοῦ
στολισμοῦ τῶν μαλλιῶν ποὺ είλαν ή Εβραίες, τὴν εί-
λαν καὶ ἀλλὰ πολλὰ ἔθνη τῆς Μικρᾶς Ασίας.

Η γυναικες τῶν Εβραίων τρώων εἰδόν καλύμματα τῆς
κεφαλῆς; χρησιμοποιοῦσαν. Τὸ πόρτο, ποὺ τὸ ἔλεγαν «έμ-
πλοκιο», ἦταν μια διαφανῆς καλύπτρα μαλλιῶν ἡ βαμψι-
κερῆ καὶ εἰχε ἀπάντι εἰκόνες χρωστούτων. Αὐτὴ τὴ φο-
ροῦσαν στὶς γυναικες τῆς «νεομνήας», ποὺ τὶς γυρταζαν
μὲ σάλιγγες καὶ ἀλλὰ ὅργανα.

Τὸ δεύτερο ἔμοιαζε πολὺ μὲ κράνος καὶ ἡταν ἔξαιρε-
τικά στολισμένο, χρεμνούσαν δὲ ἀπ' αὐτὸν ἓνα σωρὸ κρό-
σσα. Αὕτη τὸ λέγαν «παάλ». Τοίτο ἡταν ἡ «τάρα»
ποὺ κρατούσαν στὴν κεφαλή, μὲ μεταξιτές λοιρίδες, πλού-
σι πεποικιλμένες, ἡ ὅποιες μπλεντούσαν σὰν φειδία γρύο-γύρῳ
στὸ κεφάλι.

Τώρα ἡ ἔρθυμον στὴ κεφαλή τῶν Ἐλληνίδων καὶ ἡ ἀρχίσουμε
ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ομηροῦ.

Κι, οἱ Ἐλλήνες ἀπὸ τὸν παναργαλίου χρόνους, ἔδιναν μεγάλη
σημασία στὴ περιτίση τῆς κόμης τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν
ἄκοντα. «Ο Ομηρος τοὺς ἀποκαλεῖ «καρυκομόντας», γιατὶ διατι-
ροῦσαν τὴν πειδόμενη κομὴ ἀπὸ δύος τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς
ἐποχῆς του. «Ἀλλοτε δέ, θυμάζων τὶς ώραιες κόμες τῶν Ἐλλη-
νίδων καὶ ποὺ ἀπλώνωνται ἀτημέλητα στοὺς ὅμοιους τον, λέγει:

«κόμης Χαριτεύων» δημολας.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἔκεινη καὶ στοὺς ἔπειτα χρόνους ὡς ὠματέρα
καὶ σπινωτέρα κομὴ ἔθεωρετο τὸ σῶμα τῆς Ἐλλάδα ὅσο καὶ, γιὰ
τὴ Μικρᾶ Ασία ή ξανθή, διποὺς ἡταν ἡ κόμη τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ
Μενελάου, τῆς Ἀχιλλέως, τῆς Δημητρας, τῆς Ἀγαμήλης τῆς θυ-
γατούς τοῦ Ἀνύσεων ἀλλ. Γιὰ τοῦτο καὶ πολλὲς κομψεύσινες ἀλο-
γιαν τὰ μαλλιά τους μὲ δάφναρια ξανθὰ κρώματα καὶ μῆρα.

Ο Ομηρος ἀναφέρει πολλὰ καλύμματα τῶν γυναικῶν, τὰ ὅποια
διεπένθησαν ἐπὶ ἀφεκτούς αἰώνας :

1) Τὴν «καλύπτρα», καλύμμα τῆς
κεφαλῆς καὶ τὸ προσώπου ποὺ προ-
φύλασσε ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ τὶς ἥλιασες
ἄκτινες. Αὕτη ἡταν κατασκευασμένη
ἀπὸ λεπτότατο ὑφασμα καὶ ἀντιστο-
χοῦσα μὲ τὸ σημερινὸν βέλο. Τὴν κα-
λύπτρα τὴν φοροῦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλε-

στον ὑψηλῆς περιοπῆς γυναικες.

2) Ο «Κερφύλαος», δικυντο καλύμμα τοῦ κεφαλοῦ, πλεγ-
μένο ἀπὸ πολύτιμα νήματα. Φαίνεται δὲ πὼς θὰ ἦταν ὅμοιος ἡ
παραπλήσιος μὲ τὰ πλεγά σκουφάτια, ποὺ φοροῦν τὰ κοφίτια σή-
μαρα. Μόνον στὸ χρόνο μὲν διέφερε. Ήταν πολύχρωμο καὶ λαμ-
ποκοποῖσθαι.

3) Η «Δμποκ», ἐλαφρὸ διάδημα ποὺ συγκρατοῦσε τὴν κόμη.

4) Η «Αναδέσμη», δηλαδὴ μιὰ κορδέλλα πλεγῆ, ποὺ συγκρα-
τοῦσαν ἀμοντά τὴν κόμη, ἀπὸ τὸν ἀνάγενα ὡς τὴν κοφίτη τοῦ
κρανοῦ.

5) Τὸ «Κεχήδημνο», ποὺ τὸ χρησιμοποιούσαν πολὺ ἡ ἀρχαίες
Ἐλληνίδες. Αὐτὸ σφέτες τὸ κεφάλι καὶ ἀπλώνοταν εὐρύτατα πάπ-
υμα στὸν ὄψιν. Φαίνεται δὲ διὰ σε πεπάντες καὶ ολόκλη-
ρο προσπόστο.

Τὸ δὲ κρήδημνο τῆς Ήρας, λέει ὁ Ομηρος, ἡταν : «λειψόν κε-
λος ὡς δηλαδὴ ἀπόστο πάν τὸν ἥπιο.

Τὰ καλύμματα αὐτὰ τοῦ κεφαλοῦ διετηροῦμεν μέχρι τοῦ δοι
π.χ. αἴσιος ὅποτε ἀλλαζεῖ ἡ κοδικὴ εἰρηνήστερον :

1) Η «Σφενδόνη» ποὺ ἡταν κατασκευασμένη ἀπὸ λεπτὸ πολύ-
τιμο μέταλλο. Αὐτὴ τὴν φοροῦσαν ὅπλη μονάχη ν γυναικες ἀλλὰ και
οἱ εἵρετες ποὺ ἀπετελλόντο γιὰ να συμβινθεύσουν τὰ μαντεῖα.

Κατὰ τοὺς λαμπροὺς ἔκεινος κρήδημνος τῆς
ἀκμῆς καὶ τῆς δοξῆς τοῦ Αθηνῶν, ἡ γυναικαὶ ἀρχισε νά
στενοχρόνηται παὶ σιεύσαν ποὺ στοὺς πλακτούς τούς τὸν γυ-
ναικοντον γι' αὐτὸ καὶ ἡ ζωὴ της ἀρχίσε μὲταβλήται
ραγδαίως. Η γυναικαὶ τότε καταθόβισε νά βελτιώσῃ τὴ
θέση της καὶ ν' ἀπλαυρή ἀπὸ πολλοὺς περιομάσιος ποὺ
της επέβαλλαν οἱ ἀνδρες καὶ ιδίως στὴν ἐνδυμάτων. Τότε
καὶ νέες μοδὲς εἰσήχθησαν στὴν Αθήνα.

Τότε ἀρχισε να γυναικες νά τιληγούνται τὰ μυρομένα
μαλλιά τους στὴν κοφίτη τοῦ κεφαλοῦ τους καὶ νά τὰ
στερεούσαν μὲ πολύτιμες καρφίτες, ποὺ τὶς λέγαν «Τέτ-
τυγας».

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴν ἔχομεν ποὺ τὸν προτότιμον τοῦ
τοὺς Ελλήνας καὶ τοὺς Ρωμαίους ἡ περοῦν. Η ὅποια ὄνο-
ματο Περιθετος κομη. Αὕτη τὴν φοροῦσαν μαλλον

οἱ ἀνδρες, παραὶ γιὰ γυναικες.

Ο λουκάνος ἔγραψε γιὰ τὶς Ἐλληνίδες τῆς ἐποχῆς της
ἔκεινης, διὰ δαπανούσαν ὀλόρλητο τὴν περιουσία τοῦ συ-
ζύγου του, γιὰ τὰ εξόδα ποὺ ἀπαιτοῦσε ἡ κομιμότης τουν.

Καὶ η βαρφὶ τῶν τριχῶν ἀπὸ τὸν ἐποχὴ ἔκεινην εἰσίκημη
καὶ ἀμέσως ἀρχισε μὲ τὸν μεταβατικὸν πολὺ περισσότερο
ἀπὸ σήμερο.

—Τὸν τρίχη πολύτιμη οδαναί ἐπειδόντων βαρφὴν ἀφανί-
ζειν. Λέγει κάποιος ιστορικός.

«Ο δὲ ιατὸς Κοίτων κατά τὰ 100 μ.χ. στὸ σύγχρονα
του, ἀναφέρει περὶ τὰ 22 εἰδῶν ἀρρώστων καὶ ἀρματικῶν ἐλαιον,
που εἰσήγαντο ἀπὸ τὴν Ανατολή καὶ τὴν Ρώμην ἐπὶ Τρούμανον.

Ἐπίσης πολύτιμη άρωματα ἀναφέρει ὁ Αριστοτέλης, ὁ δ-
ποίος ήταν κατὰ τὰ 370 χρόνα προγενέστερος ἀπὸ τὸν Κοίτων.

Η Αθηναίες προτιμούσαν τὸ μῆρον τῶν ἀμυγδάλων, τὸ ὅποιον
διασούριθμος ονομάζει «αμυγδάλιον ἔλαιον». —Αὕτη γιὰ να τὸ
χρησιμοποιήσουν τὸ ἀναγάπτεν μὲ φοδελῶν.

Η γυναικες τῆς Ρώμης ἔστενοχωροῦτο καὶ ἐθλιβότην γιατὶ
ἡ Ανατολή δὲν προήγαγε περισσότερο ἀρώματα γιὰ να ἐπαρχοῦν
να ἀλείφονται μὲ αὐτὰ δημ μόνον τὴν κόμη τους, τὰ ἔδημάτων τους
καὶ τὰ κλίναι τους, ἀλλὰ καὶ τοὺς τούχους τῶν δωματίων.

Ἐπίσης ἀρχισε καταγογῆσε εἰνε καὶ τὸ «ψῆμιθειον» τὸ δόποιον
δι Πλούταρχος «ψῆμιθον» ὄνομάζει, μὲ τὸ δόποιον ἔτειφιν ἡ φιλά-
ρεσ τὰ πρόσωπα τους, γιὰ να φαίνονται λευκά καὶ τομερά.

—Ωτε οἱ σύγχρονοι ποὺ παραπονοῦται γιὰ τὴ φτειανήδια κλπ.
τῶν γυναικῶν τουν, ἀς συγχρατηθοῦν δὲλγον καὶ ἀς σκεφθοῦν διτι
καὶ πέρισσου καὶ...ζειρότερα.

* * *
Ο Βιβλιοφάγος

ΑΝΕΜΟΝΕΣ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Η ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ Η ΦΙΛΙΑ

Η φιλία, η πιὸ μιστική, ἀξεῖται πολ-
λές φορεσ τὴν μεγαλύτερη ἔκταμηση, γιὰ
τὸν προτιμεῖται τοῦ προσώπου τους, γιὰ να
προτιμεῖται τὸν συνετὸ φίλο ἀπὸ τὸν πρό-
θυμο.

Addison

